

Bijlage bij informatie B&W ‘Herijking visie jongerenwerk (reg.nr 200574)

Samen doen!

Het coalitieprogramma heeft de titel “Samen doen!”. Samen doen! betekent dat iedere Haarlemmer kan meedoen in de samenleving, op zijn eigen niveau en naar draagkracht. Een samenleving waar bewoners voor elkaar zorgen en initiatieven ontwikkelen om de stad mooier en beter te maken. Een sociale stad met actieve Haarlemmers, een gezonde leefstijl en aandacht voor sport en bewegen.

Ook de gemeente doet mee; door mee te denken over hoe burgerinitiatieven levensvatbaar gemaakt kunnen worden, te zorgen voor de juiste randvoorwaarden waaronder iedereen mee kan doen en ‘last but not least’ de samenwerking tussen inwoners, de gemeente en haar opdrachtnemers te bevorderen. Ook dat is Samen doen. Samen doen kan concreet worden gemaakt op allerlei beleidsterreinen. In deze notitie zal het gaan over jongeren. Zoals aangekondigd in de brief van 12 februari jl. is een herijking uitgevoerd van onze visie op het jongerenwerk. Een herijking als aanvulling op de doelenmatrix van onze uitvraag voor de periode 2016-2019.

1. De samenleving verandert en het beleid jeugd verandert mee.

Van de jeugd wordt meer dan in het verleden een actieve inbreng verwacht: thuis, op school, in de buurt en ook in het jongerenwerk. Tegelijkertijd wordt ook van de volwassenen rondom de jeugd meer verwacht: niet alleen van ouders, maar van iedereen die een rol kan spelen bij de begeleiding van onze jeugd naar volwassenheid: van de betrokken buurtbewoner tot de sportschoolhouder, van de wijkagent tot de professionele jongerenwerker. De samenleving wordt ook steeds complexer en veeleisender. Voor kwetsbare jongeren wordt het moeilijker zich te handhaven. Het zijn ontwikkelingen die vragen om aanscherping van ons beleid. Beleid waar ‘Samen doen’ en ‘eigen kracht’ centraal staan: van de jeugd én van de volwassenen om hen heen. Beleid dat maakt dat optimaal wordt ingespeeld op die eigen kracht. Maar wel met de slag om de arm dat jongeren nog aan het opgroeien zijn en de kwetsbaren onder hen niet alles op eigen kracht kunnen.

Met de vorming van het samenwerkingsverband Jeugd¹ is medio 2014 een eerste stap gezet in de noodzakelijke veranderbeweging (zie collegenota d.d. 8 juli 2014, reg nr. STZ/2014/182818). De stap die we nu maken gaat uit van onze visie Samen doen! en de herijking van onze visie op het jongerenwerk.

In algemene zin is de inzet van het jongerenwerk gericht op een combinatie van 5 doelen: binding aan de samenleving (volwaardige participatie), vorming (educatie en talentontwikkeling), ontmoeting (sociale contacten en netwerk), ontspanning en gedragsbeïnvloeding (zoals identiteitsvorming, weerbaarheid, maar ook overlastbestrijding). Het gaat hier om algemene doelen die de ontwikkelrichting bepalen van het samenwerkingsverband Jeugd.

Investeren in wederzijdse binding (jongere >> samenleving) en verbinding met (informele) netwerken en ketens vanuit een preventief signalerende rol is hierbij het uitgangspunt. Deze uitgangspunten leiden tot de volgende speerpunten voor het jongeren – en straathoekwerk voor de periode 2016-2019:

1. Jongeren wordt geleerd voor elkaar te zorgen, initiatief te nemen en een actieve bijdrage te leveren om hun leefomgeving mooier en beter te maken.
2. De aanpak moet aansluiten bij de eigen kracht van de jongeren, het gezin en het sociale netwerk, niet alleen bij hun primaire vraag. Jongeren zijn ‘eigenaar’ van de aanpak.
3. Het jongeren- en straathoekwerk stelt grenzen en communiceert maatschappelijke normen en waarden;
4. Begeleiding van kwetsbare jongeren is noodzakelijk: zij zijn per definitie nog niet geheel zelfstandig en zelfredzaam;

Binnen deze algemene inzet kiezen wij als resultaat van onze herijking voor prioritaire inzet op drie thema’s: verbinden, versterking preventie en leefbare wijken.

¹ Bestaande uit Dock, Haarlem Effect, Streetcornerwork, Youth for Christ, Legers des heils, stichting Stad en het stedelijk CJG-team. Samen vormen zij een keten van jongeren - en straathoekwerk tot en met jeugdhulpverlening.

2. Verbinden: schakel tussen vind- en bezorgplek.

Het samenwerkingsverband Jeugd verhoudt zich tot een groot aantal organisaties waarbij de relatie met school en samenleving cruciaal is: Bijna alle kinderen en jeugdigen gaan naar school en besteden daar een groot deel van hun tijd. Investeren in de samenwerking tussen scholen en het jongeren- en straathoekwerk is essentieel om de verbinding tussen de school, de straat, sport- en cultuur- en hobbyverenigingen, het gezin, rolmodellen, het vrijwilligerswerk – en als dat nodig is de sociale wijkteams en het stedelijk CJG-team – te intensiveren. Deze aanscherping van beleid betekent dat wij concreet en actief inzetten op een verbindende, ondersteunende en toe-leidende functie en daarvoor een verschuiving inzetten van locatie gebonden jongerenwerk naar vindplaats gericht jongeren- en straathoekwerk.

2.A Onze uitvraag luidt als volgt
Versterken van de aansluiting met de school, het sport-, cultuur-, gezondheids- en participatiebeleid.
Ondersteunen van het vrijwillig kader dat zich inzet voor jongeren op verenigingen.
Kinderen en jongeren actief interesseren voor deelname aan o.a. sport- cultuurverenigingen, jongere- en vrijwilligersactiviteiten.
Financiële drempels wegnemen door de jeugdsportpas, -cultuurkaart en -cultuurfonds te promoten en de aanvraag daarvan te ondersteunen.
2.B Wat willen we daarmee bereiken
Een toename van de sociale, culturele en recreatieve participatiegraad van kinderen en jongeren.
Een toename van de gezondheid van kinderen en jongeren (fysiek en mentaal).

3. Versterking preventie, zorg en hulp risicoleerlingen

De aanpak van de groep van schoolverzuimers waar het VO/MBO² en leerplicht geen vat meer op heeft wordt versterkt. Zo ook wordt de aanpak van de groep van PO-leerlingen versterkt die een verhoogd risico lopen op problemen in de sociale ontwikkeling of ernstige gedragsproblemen. Dit sluit aan bij de aanscherping van ons beleid en de ambities van het passend onderwijs³ en de ambitie om (ernstige vormen van) overlast terug te dringen en het (verder) ontwikkelen van jeugdcriminaliteit tegen te gaan.

Het samenwerkingsverband Jeugd – als kenners van de wijk, buurt, de school, de ouders en hun kinderen – kan aan het realiseren van deze ambities sterk bijdragen. Specifiek voor de groep van risicoleerlingen stellen wij – binnen het samenwerkingsverband/het stedelijk CJG-team⁴ – een preventieve interventie aanpak voor. Inzet is om binnen vijf werkdagen na aanvraag door en overleg met de school en/of leerplicht deze aanpak op te starten. De acties bestaan uit huisbezoeken (zo vaak als nodig is), het helder maken van de (gezins-)problematiek en het nemen van passende maatregelen die leiden tot terugkeer van de leerling naar de schoolbanken en tot reductie van de risico's op (verdere) ontsporing. Ingeval sprake is van (ernstige) verwaarlozing van kinderen wordt nauw samen gewerkt met de beschermingstafel/raad voor de kindbescherming. Als de interventie is geslaagd – de leerling weer naar school gaat en een trajectplan is opgesteld voor de jongere en/of het gezin – vindt overdracht plaats aan de reguliere onderwijs- en zorg- en/of hulpverleningsstructuren alsmede handhaving leerplicht. Met deze aanvullende aanpak voor leerplichtige risicojongeren ontstaat een sluitende keten in de aanpak van jongeren waar de school en leerplicht geen vat meer op heeft. Een aanpak die (sterk) bijdraagt aan het voorkomen/terugdringen van het voortijdig schoolverlaten en (ernstige) vormen overlast en criminaliteit.

3.A. Onze uitvraag luidt als volgt
Realiseren van een sluitende keten in de aanpak van risicoleerlingen
Preventief en vroegtijdig interveniëren om te voorkomen dat PO-leerlingen risico lopen op verwaarlozing,

² De aanpak richt zich op leerplichtige jongeren (tot 18 jaar) zonder diploma.

³ Passend onderwijs biedt alle jongeren, zo nodig, een onderwijs- en zorgaanbod 'op maat'. Onder andere Perspectief leerwerkbedrijven maakt onderdeel uit van het aanbod voor passend onderwijs.

⁴ Het stedelijk CJG-team maakt onderdeel uit van het Swv Jeugd. Huisbezoeken worden uitgevoerd door een CJG-coach en een ambulant jongeren- en/of straathoekwerker.

het ontwikkelen van ernstige gedrags- en overlastproblemen en/of criminaliteit.
Terugdringen van de 'harde' kern van leerplichtige schoolverzuimers zonder VO-of MBO diploma waar de school en leerplicht geen vat (meer) op heeft.
3.B Wat willen we daarmee bereiken
Voorkomen dat PO-leerlingen onnodig ontsporen, vroegtijdig de school verlaten en dat op latere leeftijd duurdere vormen van zorg en specialistische hulpverlening nodig zijn en afhankelijkheid van uitkering ontstaat.
Voorkomen dat de 'harde' kern van leerplichtige VO/MBO schoolverzuimers verder ontsporen, terugkeren naar de schoolbanken en voorkomen dat op latere leeftijd (nog) duurdere vormen van zorg en specialistische hulpverlening nodig zijn en afhankelijkheid van uitkering ontstaat

4. Leefbare wijken

Het werkgebied van het samenwerkingsverband Jeugd zijn de wijken en buurten in de stad waar de jongeren hun vrije tijd besteden. Dit doen zij vanuit een basismodel van uitgangspunten⁵ voor de wijken en buurten in de stad waar vraag is naar versterking van de sociale, culturele en recreatieve participatiegraad van jongeren en/of (ernstige) overlast wordt ervaren. In het laatste geval wordt nauw samengewerkt met de afdeling Veiligheid waar in het Jeugdgroepenoverleg periodiek de jeugdgroepen en overlastlocaties worden gemonitord en in gezamenlijkheid besluiten worden genomen over wie wat doet en over welke inzet van welke omvang waar nodig is⁶ – licht en grofmazig waar het kan, intensief en fijnmazig waar het moet. De integrale aanpak bestaat uit de volgende basis componenten:

1. Het goed in beeld krijgen en houden van wat er leeft in de buurt, vooral onder de jeugd. Wat als goed en niet goed wordt ervaren, stap voor stap en met hulp van ouders en jeugd in preventief opzicht kan worden gedaan, of moet worden opgelost, om de leefbaarheid in de buurt, de participatiegraad van jongeren en de zelfredzaamheid van de bewoners duurzaam te verbeteren.
2. Het tegengaan van hinder en (ernstige) overlast veroorzaakt door (groepen) jongeren.
3. Het (altijd) betrekken van de jongeren/ouders/gezinsleden, zo mogelijk sleutelfiguren/rolmodellen uit de buurt bij het oplossen/beheersbaar maken van de overlast en de problemen die de jongeren uit hun gezin veroorzaken.
4. Het betrekken, bieden en/of organiseren van ondersteuning aan de burgers die overdadig last hebben van hinderlijke en overlast gevende groepen.

Binnen de aanpak van jongeren die (ernstige) overlast veroorzaken is specifiek aandacht voor diegene die kampen met (meervoudige) problemen. Afhankelijk van de situatie wordt bepaald of inzet van het stedelijk CJG-team volstaat of zoals onder ad 3 beschreven een preventieve interventie aanpak voor risicoleerlingen noodzakelijk is.

4.A. Wat gaan we doen
Versterken interne samenwerking en de integrale aanpak van jeugdgroepen en overlastlocaties.
4.B. Wat willen we daarmee bereiken
De integrale aanpak en doelmatigheid van interventies verbeteren.
Dat jongeren met meervoudige problematiek adequaat worden geholpen – hun zelfredzaamheid wordt vergroot om te voorkomen dat op latere leeftijd (nog) duurdere vormen van zorg en specialistische hulpverlening nodig zijn en afhankelijkheid van uitkering ontstaat.
Dat jongeren met meervoudige problematiek en een justitieel verleden adequaat worden geholpen – hun zelfredzaamheid wordt vergroot om te voorkomen dat zij terugvallen in criminaliteit en/of op latere leeftijd (nog) duurdere vormen van zorg en specialistische hulpverlening nodig zijn en afhankelijkheid van uitkering ontstaat.

5. Herijking accommodatie voor jongeren

Het samenwerkingsverband Jeugd beschikt over diverse jongerenlocaties voor ontmoeting, ontspanning en activiteiten alsmede over kantoorlocaties van en voor betrokken partijen. In de Agenda

⁵ Zie in dit verband ook de collegenota d.d. 8 juli 2014, reg nr. STZ/2014/182818(BBV).

⁶ In de uitwerking van deze opdracht worden diverse partners betrokken als de Politie, het Veiligheidshuis, Sociale Wijkteams, Wijktafels, het CJG en bijvoorbeeld de woningbouwcorporaties.

voor de Sport 2016-2019 is als beleidsuitgangspunt gekozen voor het openstellen van de sportkantines voor maatschappelijke doeleinden. Sportverenigingen die hieraan meewerken worden hiervoor gesubsidieerd. Dit betekent dat sportkantines kunnen worden ingezet voor jongeren-activiteiten en de kans wordt vergroot om jongeren te verbinden met sportactiviteiten (zie ad 2). Los hiervan worden schoolgebouwen in toenemende mate ingericht voor multifunctioneel gebruik. Het zijn deze ontwikkelingen die een herijking van de behoefte aan accommodaties voor jongerenwerk en kantoor- en spreekruimtes nodig maken. De herijking zal daarbij moeten leiden tot een heldere visie over de wijze waarop we hier in de toekomst mee willen omgaan. Vooruitlopend op deze herijking en visieontwikkeling ‘jongerenaccommodaties’ hebben de partners in het Samenwerkingsverband Jeugd het initiatief genomen om hun accommodaties voor jongerenwerk, kantoor- en spreekruimte voor elkaar open te stellen. Dit initiatief – flexibel en op locatie werken – leidt tot meer doelmatigheid en verkleint de noodzaak om er eigen kantoorruimten op na te houden.

5.A. Wat gaan we doen
Herijken van de behoefte aan locaties voor jongerenactiviteiten en daarmee verbonden kantoor- en spreekruimten.
5.A. Onze uitvraag luidt als volgt
De jongerenaccommodaties openstellen voor gebruik door de partners van het samenwerkingsverband voor kantoor- en spreekkamerdoeleinden.
5.B Wat willen we bereiken
Een heldere visie en aanpak over de wijze waarop we de huisvesting voor jongerenactiviteiten in de toekomst vorm geven.
Het gebruik en de doelmatigheid van jongerenaccommodaties vergroten en waar mogelijk “eigen” kantoorruimten af te bouwen.

6. Uitvraag 2016-2019

Wij vragen het Samenwerkingsverband Jeugd om, rekening houdend met de uitvraag 2016-2019 en de in deze notitie opgenomen doelstellingen, gezamenlijk, een integraal prestatieplan in te dienen.

7. Tot slot

De in deze notitie opgenomen ontwikkelingen, acties en te realiseren doelstellingen zijn in meerdere overleggen met het Samenwerkingsverband Jeugd besproken. In het laatste overleg d.d. 13 mei 2015 is een conceptversie van deze notitie in zijn geheel besproken.